

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus HUMANIS. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Dvb. 2. An pœnitentia sit solùm in peccatoribus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

Dices: Pœnitentia requirit opus satisfactorium, quod est poenale, & sensibile: ergo hæc ex parte erit in appetitu sensitivo.

Respondeo Primò, Ipsam detestationem peccati, & dolorem partis superioris esse opus poenale voluntati peccatrici, nec pœnitentia per se aliud requirit: Respondeo Secundò, Non est necesse, vt omne opus satisfactorium sit elicited à Pœnitentia; satis est ab eâ imperari: Pœnitentia enim, cum sit in voluntate, potest imperare appetitui sensitivo, & membris corporis, licet non æquè promptè ille obediat. Et sic ieiunia, lachrymæ, tristitia sensibilis, & similia, sunt opera pœnitentiæ, non quidem elicita, sed imperata. Hinc patet: Et si lachrymæ, & dolor sensibilis sint optima signa Pœnitentiæ, tamen veram Pœnitentiam etiam sine his esse posse.

19
Pœnitentia, vt virtus, est in voluntate.

Dico Secundò: Pœnitentia, vt est virtus, est in sola voluntate, tanquam in proprio subiecto. Probatur: Quia detestatio peccati propter Deum, & propositum compenlandi, & vindicandi illud, in sola voluntate sunt. Confirmatur: Quia hæc virtus non est in intellectu, vt per se patet: etsi enim præsupponat fidem, tamen fides non est pœnitentia; neque pars eius, vt volunt heretici: neque etiam est in appetitu sensitivo: ergo in voluntate.

Dices: Cum in voluntate sit quodammodo pars irascibilis, & concupiscibilis, in vtrâ est?

Quid faciendum homini, vt perfectè pœnitescat.

Respondeo, In vtrâque: Quatenus enim Pœnitentiæ actus est dolere de peccato, est in voluntate vt concupiscente: quatenus autem vult vindicare, est in voluntate, quatenus est irascibilis; nam ira nihil est aliud, quam appetitio vindictæ. Quare vt homo integrè pœniteat, non solum debet dolere de peccato, sed etiam irasci, & expectere vindictam.

DVBIVM. I.

Vtrum in parte sensitiua non sit etiam aliquis habitus Pœnitentiæ?

20
Affirmatiuè.

Respondeo, Esse. Ita Dominicus Soto d. 1. 4. quaest. 2. art. 6. Ratio est: Quia ex forti seu intenso dolore voluntatis, commouetur pars sensitiua suo modo ad dolendum: & ex frequentatione doloris huius nascitur quædam procliuitas in eadem parte; quæ procliuitas haud dubiè est habitus quidam. Pari modo ex appetitione vindictæ frequentata in voluntate, nascitur in appetitu inferiore commotio iræ crebra & iterata; vnde remanet procliuitas & promptitudo ad similes iras. Hoc enim experimur in omnibus passionibus, quòd quò magis illis indulgemus, hoc efficiuntur ad illas proniores. Vnde necesse est naturalem pronitatem per accessoriam iuari; idque multò magis in passionibus rectæ rationi consentaneis, ad quas appetitus sensitivus naturaliter non propendet, nisi quatenus à superiore, id est, ratione mouetur; ac proinde magis est capax accessorie inclinationis, quæ prouenit ex crebro motu rationis, quàm alterius.

21

Dices: Pars sensitiua non attingit Deum: ergo non potest dolere de peccato propter Deum, seu quia est iniuria Dei.

Quomodo oritur sensibilibus dolor de iniuria Dei.

Respondeo: Non attingit Deum sub ratione rei spiritalis, sed bene sub ratione rei corporeæ, quæ rei spiritali sit analogica, sicut experimur dum de Deo cogitamus. Quidquid enim cogitat intel-

lectus, etiam in se efformat, vel potius præformat phantasia, sed suo modo. Dum ergo pars superior intense dolet de peccato; quatenus est iniuria Dei, etiam pars inferior naturaliter mouetur ad dolendum ob eandem iniuriam; sed corporali modo à phantasia apprehensam: quod prouenit ex naturali sympathia potentiariarum; quæ quia in vitali eadem essentia fundatæ sunt, actus vnus in alteram redundat.

Aduerte tamen, Hunc habitum appetitus inferioris non esse infusum, sed acquisitum; vt patet ex dictis. Neque esse virtutem, sed virtutis ministrum, sicut & membra, quamuis sublimiore modo. Ratio est: Quia non mouetur immediate à iudicio rectæ rationis, quæ est proxima virtutis regula; sed à iudicio phantasiæ. Valdè tamen imitatur virtutem Pœnitentiæ; sicut appetitus inferior imitatur superiorem, & phantasia rationem.

DVBIVM. II.

An Pœnitentia sit solum in Peccatoribus?

Respondeo: Virtus Pœnitentiæ secundum illum actum, qui est pœnitere, non est nisi in peccatoribus, siue illi sint in hoc mundo, siue in purgatorio: non tamen in damnatis. Ratio est: quia pœnitere est de suis peccatis dolere propter Deum, & ea vindicare in ordine ad reconciliationem. Quare hoc modo non erat pœnitentia in statu innocentia, nec in Christo, nec in B. Virgine, nec in Angelis aut Beatis.

In Christo, B. Virgine, Angelis, & Beatis est virtus Pœnitentiæ.

Alio tamen quodam modo, videlicet secundum alios actus, erat in illis virtus Pœnitentiæ. Primò: quia detestabantur peccata aliorum, quatenus sunt offensio Dei, & cupiunt, vt illa in se ipsis vindicent. Imò Dominus noster, aliorum peccatis in se acceptis, doluit de illis, vt de suis, eaque in se vindicauit, & Iustitiæ diuinæ satisfecit; quod sine virtute pœnitentiæ non est perfectum. Ratio vltior est: quia eiusdem virtutis est affici suo obiecto vbiicumque inueniatur, siue in se, siue in alio, & dolere de contrario. Temperantia enim afficitur, & delectatur actionibus temperatis; & Iustitia iustis, in quocumque eas viderit, & detestatur contrarios. Quare etiam Pœnitentia detestatur iniuriam Dei, cupitque eius vindictam, & satisfactionem, à quocumque sit commissa.

Secundò, Erat in illis virtus Pœnitentiæ: Quia qui sunt bene dispositi, & prompti ad dolendum de peccatis alienis, etiam bene dispositi sunt ad dolorem suorum, si quæ haberent: maximè, cum Angeli & Beati spectatâ nudâ naturâ Angelicâ & humanâ peccare possint. Quò fit, vt etiam habere possint actum quemdam conditionalem Pœnitentiæ, qui sic exprimitur: *Si peccarem, dolerem*: qui actus est affectio quædam, & complacentia ad honestatem obiecti Pœnitentiæ.

ARTICVLVS V.

Vtrum principium Pœnitentiæ sit ex timore?

Respondeo, & Dico Primò, Primum Pœnitentiæ principium, disponens liberum arbitrium ad illam, est excitatio diuina gratis mentis immissa. Est fide tenenda. Probatur Primò ex Deo Scripturis: Ieremijæ 31. v. 18. *Conuerte me Domine,*

24
Primum Pœnitentiæ principium est gratia Scripturæ.